

2022-05-06

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: NTN 2022/101

Avgift för uthyrning av elsparkcyklar på offentlig plats

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden beslutar att avgiften för uthyrning av elsparkcyklar och andra liknande enpersonsfordon på offentlig plats ska vara 1 400 kronor per fordon och år från och med 1 juni 2022.

Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har bemyndigat Natur- och trafiknämnden att under år 2022 införa en avgift för uthyrning av elsparkcyklar och liknande fordon på offentlig plats.

Natur- och trafiknämnden har sedan tidigare beslutat om en överenskommelse som ingås med varje företag som önskar starta verksamhet med uthyrning av elsparkcyklar i kommunen.

Elsparkcykelanvändarna ser i stor utsträckning Nacka kommun och Stockholms stad som en gemensam marknad. För skapa bättre ordning har Stockholm infört en avgift för uthyrning av elsparkcyklar på offentlig plats. I syfte att stävja en överetablering och för att skapa ordning införs nu även en avgift för uthyrning på offentlig plats i Nacka.

Beslutet kommer innebära att en avgift för uthyrning av elsparkcyklar och liknande enpersonsfordon på offentlig plats ska vara 1400 kronor per fordon och år, för de bolag som hyr ut på offentlig plats. Avgiften utgår ifrån den plats elsparkcykeln tar i det offentliga rummet. Till detta läggs det arbete som krävs för att övervaka elsparkcyklar i kommunen och att dessa ställs ut och hanteras enligt överenskommelsen.

Samtliga potentiella offentliga platser för uthyrning redovisas i bilaga 1.

Ärendet

Kommunfullmäktige har bemyndigat natur- och trafiknämnden att under år 2022 införa en avgift för uthyrning av elsparkcyklar och liknande fordon på offentlig plats.

Nuvarande överenskommelse

Natur- och trafiknämnden har tidigare beslutat om en överenskommelse som ingås med varje företag som önskar starta verksamhet med uthyrning av elsparkcyklar i kommunen. I överenskommelsen anges att företaget är skyldigt att betala en avgift för verksamheten för det fall kommunfullmäktige beslutar om en sådan taxa.

Överenskommelsen anger också villkor för felparkering. Om en av kommunen upphandlad parkeringsvakt upptäcker ett felparkerat fordon kan en kortflytt genomföras och bolaget ska ersätta kommunen med 600 kronor per flytt.

Vidare utgår ett vite à 1000 per fordon till kommunen om bolagen ställer ut elsparkcyklar så att de står hindrande eller trafikfarligt. Samma vitesbelopp gäller om trasiga eller av annat skäl obrukbara elsparkcyklar finns utställda i Nacka.

Sedan juni 2021 har ett företag som hyr ut elsparkcyklar varit verksamma i Nacka.

Fler företag har visat intresse av att etablera sig och flertalet dialoger mellan bolag och Trafikenheten pågår. I skrivande stund har två bolag signerat överenskommelsen.

Avgift som verktyg för ordning

Elsparkcykelanvändarna ser i stor utsträckning Nacka kommun och Stockholms stad som en gemensam marknad, där många elsparkcykelresor börjar i ena kommunen och slutar i den andra. Stockholms stad har över tre års erfarenhet av företag som hyr ut elsparkcyklar i staden, erfarenheterna är både positiva och negativa. För skapa bättre ordning har Stockholm infört en avgift för uthyrning av elsparkcyklar på offentlig plats. I Nacka har de elsparkcyklar som etablerats varit, relativt Stockholms stad, få till antalet och lett till färre problem. Hittills har upprättad överenskommelse och dialog med bolagen använts för att förebygga eventuell problematik. I syfte att stävja en överetablering och för att skapa fortsatt ordning i Nacka, ska en avgift för uthyrning på offentlig plats införas.

Ytterligare ett verktyg till att skapa ordning i det offentliga rummet är det nya lagförslag som regeringen remitterat under våren. Förslaget innebär ett förbud mot parkering av elsparkcyklar på gångbana och cykelbana annat än vid uppställningsplats för cykel. Syftet är att underlätta för kommuner att avgöra vilken elsparkcykel som står felparkerad. Förbudet föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Ordningslagen och användningen av offentlig plats

Enligt 3 kap. 1 § ordningslagen krävs polistillstånd för att använda en offentlig plats på ett sätt som strider mot ändamålet med platsen. Undantag gäller om platsen tas i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning. Om polistillstånd är aktuellt ska verksamhetsutövaren skicka en ansökan till polisen. Innan polisen beslutar i ärendet, ska

polisen skicka ansökan på remiss till kommunen om den offentliga platsen förvaltas av kommunen. Kommunen får i sitt yttrande ställa krav för användningen av den offentliga platsen. Kommunen får också besluta om att avgift ska utgå för användningen, vilket ofta anges i en taxa. Enligt ordningslagen ges också kommunen möjlighet att besluta om lokala ordningsföreskrifter, som närmare reglerar den allmänna ordningen på offentlig plats.

Det har diskuterats huruvida uthyrning av elsparkcyklar på offentlig plats kräver tillstånd enligt ordningslagen och det har också gjorts utredningar om frågan. Bedömningarna är olika, men flera har kommit fram till att utställning av en grupp cyklar på offentlig plats, i syfte att hyra ut dessa, strider mot ändamålet med platsen och därmed kräver polistillstånd.

Polismyndigheten har i ett yttrande till Stockholms stad också uttalat att, enligt deras bedömning, utgångspunkten bör vara att tillstånd krävs för att ställa upp elsparkcyklar för uthyrning på offentlig plats. För att undantaget ska gälla behöver det stå klart att den offentliga platsen endast tas i anspråk tillfälligt och i obetydlig omfattning. En bedömning behöver göras av de faktiska omständigheterna i varje enskilt fall.

Förslag till utformning av avgift

Trafikenheten förordar att avgiften utgår ifrån den plats elsparkcykeln tar i det offentliga rummet. Till detta läggs det arbete som krävs för att övervaka elsparkcyklar i kommunen och att dessa ställs ut och hanteras enligt överenskommelsen.

Trafikenheten föreslår att avgiften för uthyrning av elsparkcyklar och liknande enpersonsfordon på offentlig plats ska vara 1400 kronor per enpersonsfordon och år. Med antagandet att en elsparkcykel tar upp ungefär 0,5 kvadratmeter motsvarar det 2800 kr per kvadratmeter och år. Avgiften ligger i linje med annan kvadratmetertaxa för användning av offentlig plats i Nacka kommun. Avgiften är samma som i Stockholm stad vilket tydliggör att elsparkcyklarna tillhör samma marknad och det skapar en enhetlighet i regionen.

Fem elsparkcykelbolag som bedriver uthyrning i Stockholms stad överklagade Stockholms stads beslut att ta ut avgift. I en dom från 2 maj 2022 avslog Förvaltningsrätten i Stockholm överklagan på samtliga punkter.

Offentliga platser i Nacka för uppställning

Många av de uppställningsplatser som bolagen ser som attraktiva på Sicklaön ägs inte av Nacka kommun. Exempelvis ägs Sickla köp kvarter av ALAB och på Kvarnholmen är många gator ännu ej överlämnade till kommunen. Detta medför att Nackas möjlighet att generera avgift genom användning av offentlig plats är mindre.

Trafikenheten anser att det detta till trots finns flertalet potentiella uppställningsytor på offentlig plats i Nacka. Den nyöppnade Sickla Industriväg är bred och har gott om yta i gång- och cykelbanans möbleringszon och ligger attraktivt nära både målpunkter och kollektivtrafik, detsamma gäller den ombyggda Vikdalsvägen som väntas vara färdigöppnad till sommaren 2022. Potential finns också vid andra platser i kommunen såsom intill Järla station, vid busshållplats Finntorp och längs Kvarnholmsvägen. Samtliga potentiella platser som identifierats redovisas i bilaga 1.

Ekonomiska konsekvenser

Införandet av en avgift innebär att varje elsparkcykel som ett bolag hyr ut på offentlig plats genererar 1400 kronor per år. Pengarna från avgiften ska tillsammans med viten och ersättning för kortflytt användas till övervakning och uppföljning för att säkerställa att bolagen följer överenskommelsen.

Den totala summan som avgiften genererar beror på hur många bolag som ämnar etablera sig i Nacka kommun och hur många fordon dessa hyr ut på offentlig plats som förvaltas av kommunen. Bilaga 1 ger förslag på lämpliga offentliga platser i Nacka för uppställning.

Konsekvenser för barn

Det gäller en åldersgräns på 18 år för att få hyra elsparkcykel, så ärendet leder inte till några direkta konsekvenser för barn. Införande av en avgift i Nacka syftar till att skapa bättre ordning i det offentliga rummet. Det kan i sin tur leda till en trafiksäkrare miljö för barn och bättre framkomlighet för barnvagnar.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Offentliga platser i Nacka för uppställning

Ulrika Haij
Enhetschef
Trafikenheten

Marianne Areskog
Projektledare hållbart resande
Trafikenheten